

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	น
สารบัญภาพ	ณ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๔ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๕ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๑.๖ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๒
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๓
บทที่ ๒ ความเป็นมาของประเพณีบุญบั้งไฟ บ้านหนองเขื่อนช้าง ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม	๑๔
๒.๑ ประวัติบ้านหนองเขื่อนช้าง	๑๕
๒.๒ วิวัฒนาการของประเพณีและพิธีกรรมการทำบุญบั้งไฟ	๑๖
๒.๓ ความเชื่อและพิธีกรรมการทำบุญบั้งไฟ	๒๒
๒.๓.๑ ความเชื่อดั้งเดิม	๒๒
๒.๓.๒ กานิยมดั้งเดิม	๓๖
๒.๓.๓ พิธีกรรมดั้งเดิม	๓๗
๒.๔ รูปแบบของประเพณีและพิธีกรรมการทำบุญบั้งไฟ	๔๔
๒.๔.๑ ขั้นตอนการเตรียมงาน	๔๖
๒.๔.๒ เอ้บั้งไฟ	๔๗

๒.๔.๓	ประเพณีเลี้ยงต้อนรับ	๕๐
๒.๔.๔	แห่บั้งไฟ	๕๑
๒.๔.๕	จุดบั้งไฟ	๕๔
๒.๕	สรุป	๖๐

บทที่ ๓ หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรม การทำบุญบั้งไฟของชาวบ้านหนอง

๖๒

เขื่อนช้างอำเภอท่าสองคอน จังหวัดมหาสารคาม

๓.๑	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในความเชื่อและพิธีกรรมการทำบุญบั้งไฟ	๖๒
๓.๑.๑	หลักศรัทธาความเชื่อ	๖๒
๓.๑.๒	หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	๖๕
๓.๑.๒.๑	ฃรวาธธรรม ๔	๖๕
๓.๑.๒.๒	สังคหวัตถุ ๔	๖๘
๓.๑.๒.๓	บุญกิริยาวัตถุ ๓	๗๒
	๑) ทานมัย	๗๒
	๒) ศีลมัย	๗๔
	๓) ภาวนามัย	๗๖
๓.๑.๒.๔	หลักอิทธิบาท ๔	๗๘
	๑) ฉันทะ	๘๑
	๒) วิริยะ	๘๑
	๓) จิตตะ	๘๓
	๔) วิมังสา	๘๓
๓.๑.๒.๕	หลักความสามัคคี	๘๖
๓.๒	สรุป	๘๙

บทที่ ๔ คุณค่าของบุญบั้งไฟที่มีต่อวิถีชีวิตชาวบ้านหนองเขื่อนช้างตำบลท่าสองคอน

๙๐

อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

๔.๑	ด้านจิตใจ	๙๐
๔.๒	ด้านเศรษฐกิจ และสังคม	๙๒
๔.๓	ด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น	๙๔

๔.๔	ด้านความสามัคคีของชุมชน	๕๕
๔.๕	การสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรม	๕๘
๔.๖	สรุปคุณค่าของบุญบั้งไฟ	๑๐๐
บทที่ ๕	บทสรุป และข้อเสนอแนะ	๑๐๒
๕.๑	บทสรุป	๑๐๒
๕.๒	ข้อเสนอแนะ	๑๐๖
บรรณานุกรม		๑๐๗
ภาคผนวก		๑๑๓
ก.	ภาพประกอบกิจกรรมและผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์	๑๑๔
ข.	หนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์	๑๓๐
ค.	แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล	๑๓๓
ง.	หนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	๑๔๑
ประวัติผู้วิจัย		๑๔๕

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑. ขบวนแห่บั้งไฟของบ้านหนองเขื่อนช้าง	๑๑๕
๒. ท่อสำหรับทำบั้งไฟ	๑๑๖
๓. การอัดดินปืนเข้าไปในท่อ	๑๑๖
๔. การประกอบหัว และหางบั้งไฟ เพื่อให้ได้สัดส่วน	๑๑๗
๕. ลายที่นิยมใช้ในการตกแต่งบั้งไฟ	๑๑๘
๖. การช่วยกันตกแต่งบั้งไฟ	๑๑๙
๗. บั้งไฟที่ตกแต่งเสร็จแล้ว	๑๑๙
๘. การต้อนรับแขก	๑๒๐
๙. การแห่ผาแดง – นางไอ่	๑๒๑
๑๐. ขบวนแห่เจี๊ยบบั้งไฟ	๑๒๒
๑๑. การจุดบั้งไฟ	๑๒๒
๑๒. สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัติโสภิต, เจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม	๑๒๓
๑๓. พระครูสารกิจประยุต (กาบ ฐานทศโต), เจ้าคณะตำบลท่าสองคอน.	๑๒๓
๑๔. สัมภาษณ์พระครูผาสุกสารธรรม (ที). เจ้าอาวาสวัดใหญ่โพธิ์ไชยาราม.	๑๒๔
๑๕. พระครูรัตนศีลวิสุทธิ, เจ้าอาวาสวัดบ้านหินลาด.	๑๒๔
๑๖. นายสังคม อักแสง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสอง.	๑๒๕
๑๗. สัมภาษณ์นายถม ขานหมัก, กำนันตำบลท่าสองคอน.	๑๒๕
๑๘. นายอุทิศ สืบกงแสง, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒๐ ตำบลท่าสองคอน.	๑๒๖
๑๙. สัมภาษณ์นายกิจ วงศรีละคร, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๗ ตำบลท่าสองคอน.	๑๒๖
๒๐. สัมภาษณ์นายคำมูล คตอินทร์, พราหมณ์พิธีกรรม บ้านหนองเขื่อนช้าง.	๑๒๗
๒๑. สัมภาษณ์คุณยายดี ทิหม่วย, ผู้เฒ่าประจำหมู่บ้าน.	๑๒๗
๒๒. สัมภาษณ์นายอารีย์ จำปปี, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑๓ ตำบลท่าสองคอน.	๑๒๘
๒๓. สัมภาษณ์ นายหนู ขาลเกตุ, มรรคนายกวัดบ้านหินลาด, ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕.	๑๒๘
๒๔. สัมภาษณ์ นายศิริ คำมูล, มรรคนายกวัดบุญชรวนาราม, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕.	๑๒๙

สารบัญตาราง

ตาราง

รูปแบบพิธีกรรมการจัดงานบุญบั้งไฟของบ้านหนองเขื่อนช้าง

หน้า

๕๘